

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniča (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Stev. 66.

Ljubljani, v ponedeljek 23. marca 1891.

Letnik XIX.

Tri ure slovenščine, — pa kakó?

Iz Celovca, dne 20. marca.

Znano je, kako dolgo že in s kako pičlim uspehom se mi koroški Slovenci vojskujemo za slovensko šolo. Neprestane pritožbe slovenskih poslancev so gospoda naučnega ministra vendar toliko omeščale, da nam je nekoliko obljubil ustreči. Ko je zvedel, da slovenščina na šolah slovenskih občin še učni predmet ni, naročil je, naj se učni načrt tako prenaredi, da se bo slovenščina poučevala po tri ure na teden.

Toda na Koroškem nam še te drobtinice ne privoščijo! Kolikor smo do zdaj zvedeli, je deželni šolski svet tako določil:

1. Slovenščina se ne vpelje na vseh šolah, ki so namenjene za slovenske otroke, ampak le na tako imenovanih „utrakvističnih“ ali dvojezičnih, kjer se je že zdaj vsaj v prvem letu otrokom pokazal slovenski ABC. Na tistih šolah pa, ki so „nemško uravnane“ (kakor na pr. v celovski okolici), ostane vse pri starem, t. j. vse trdo nemško.
2. V svojem materinem jeziku, t. j. v slovenščini se bodo poučevali le tisti otroci, ki se prostovoljno za to oglasijo.
3. Nemški pouk se zavoljo teh treh ur nič ne okrajša, ampak tisti slovenski otroci, ki se hočejo tega pouka vdeležiti, morajo tri ure več v šoli ostati vsak teden. Torej bodo imeli slovenski otroci tri šolske ure na teden več, ko nemški!
4. Slovenske ure morajo biti vselej skrajne ali poslednje. (Kedar so otroci že utrujeni, da bi se ne mogli veliko slovenščine naučiti.)
5. Še te tri slovenske ure naj bi se nekoliko porabile za poučevanje. Kajti po sklepu c. kr. dež. šol. sveta od 26. sept. 1890, št. 1623, se je sestavil učni načrt za slovenščino, v katerem

beremo za prvi razred: „An diesen in slovenischer Sprache behandelten Anschauungsstoff knüpfen sich systematisch geordnete deutsche Sprachübungen behufs Einführung in die deutsche Sprache an. — Einübung der Laute und deren Zeichen in slovenischer und deutscher Schreib- und Druckschrift.“

Vse je tako napeljeno, da bi se zbudila nevolja zoper to novotarijo, in da bi ministrov ukaz le na papirju ostal. Da se pomnoži število učnih ur, tega ne bodo veseli ne učitelji, ne otroci, ne stariši. Ljudje bodo godrnjali, in ravno to se hoče doseči. Da mora slovenska ura biti poslednja, ima trojen namen: Prvič bodo otroci v zadnji uri že utrujeni in slovenska ura jim bo nadležna in zoprna; drugič pa bodo tudi stariši nevoljni, ker bodo otroci prepozno iz šole domov prihajali, in reklo se bo: „Slovenska ura je tega kriva, proč ž njol!“ Tretji namen je pa morda ta, da bodo otroci zadnjo uro že utrujeni in se ne bodo dosti slovenščine naučili.

S tem pa, da se slovenščina vpelje samo v nekatere šole slovenskih občin (kjer so vpeljane takoimenovane „utrakvistične“ šole), in da je še v teh otrokom na prosto voljo dano, ali se hočejo slovenskega pouka vdeležiti, ali ne, — odbito je takorekoč celemu sodčku dno. In da se ministrova volja popolnoma v nič razkadi, za to bodo že učitelji skrbeli.

V dokaz naj služi sledeča dogodba: Učitelj Kusternik v Krjancah je rekel otrokom: „Zdaj se bomo tudi „kranjsko“ učili; vsaj tako hočejo vaši (?) duhovniki. Kdo se hoče „kranjsko“ učiti?“ Jeden sam deček se je oglasil. Učitelj pa ga je bojda začel pestiti: „Zdaj boš „Kranjec“. Ali te ne bo sram, ko bodo vsi drugi Korošci, ti boš pa „Kranjec“?“ Potem je dal isti učitelj otrokom sledečo „narekbo“, da jo od besede do besede prepisujejo in se je na pamet naučijo:

„Narekba“

Vrač vleva bolešniku lek. Selan je primoran, ramne štibre platiti. Cvetko vesti z žolčem in rusom na srepkem kolu črepe. Svetozor terati liško, belče rižan in Čerško na pašnik. Ljuboslav razsiplje mavec na ral. Slinovce dajo tečno pičo.“

Zdaj pa vprašamo: Ali je to „slovensko“? — Ali je „kranjsko“? To je Kusternik iz kakih hrvatskih šolskih bukev prepisal in najbrž je še najbolj nerazumljive besede in stavke izbral. Kdaj smo pa mi prosili za hrvatske šole? Kako se predrzne gosp. Kusternik otrokom reči, da je to „kranjsko“ ali „slovensko“, ko on vendar dobro vé, da je hrvatsko! Njegov namen se lahko s prsti potipa: on hoče slovenski pouk otrokom pristuditi, pri stariših pa nevoljo vzbuditi! Seveda bodo godrnjali in rekli: „Čemu pa zdaj na jedenkrat ta „hrvatska špraha“? Naj se otroci rajši nemško učijo!“ Ko bi ta zvijača ne bila prišla na dan (po otrocih samih), poročal bi bil morda Kusternik čez jeden mesec v Celovec: „Začel sem slovenske ure, pa ljudje vsi godrnjajo in pravijo, da to ni slovensko, ampak hrvatsko.“ Z velikim veseljem bi bil deželni šolski svet to poročilo na Dunaj naznanil, minister bi vse verjel in odpravil bi bil morda še te tri ure!

Tako se z nami dela! Slovenski stariši, posebno pa Vi slovenski možje, ki ste voljeni v krajne šolske sovete, vsi na stražo! Vi imate prvo besedo o tem najnovejšem načrtu izpregovoriti in sklepati, ali Vašim otrokom ugaja, ali ne. Povejte okrajnemu šolskemu совету in c. kr. deželnemu šolskemu совету v Celovcu naravno in odkritosrečno, da se taka vravnava nikakor ne vjema z Vašimi postavnimi terjatvami, in terjajte odločno, da se Vaši slovenski otroci poučujejo po vseh razredih v vseh predmetih izključljivo le na podlagi svojega materinega, slovenskega jezika.

LISTEK

Jezuitje in šolstvo.

Spisal J. C.

Uh! kako zagomezi po vseh kostéh kakemu liberalcu, kedar sliši ime „jezuit“. Saj se dobé že na Slovenskem ljudje, kateri nimajo boljšega, močnejšega pripomočka, da polnijo čitatelje svoje s strahom in grozo, kakor to, da jih opozarjajo na grozne učinke „jezuitizma“. Ko bi le tudi hoteli povedati oni gospodje, kaj in kakšna je ta strahovita pošast, da bi jo človek vsaj spoznal, kedar bi ga srečala in jej šel s poti. Pa tega ne storé, zato se pa trese od strahu — da navedem konkreten slučaj — cela Nemčija pred — 60 jezuiti. Reveži! Kaj pomagajo vsi milijoni bajonetov in vsi topovi, če pa gloda na strženu nemške države 60 jezuitov? Toda s šalo proč! Kaj imajo vendar jezuitje na sebi, da se jih liberalci tako bojé in da jih ob jednom tako smrtno sovražijo, kakor nobenega drugega reda? Izmed mnogih drugih vzrokov hočem omeniti le jednega, ki je morda najvažnejši. Jezuitje si prizadevajo dobiti pred vsem mladino v roke. Povsod ustanovljajo šole, skušajo pridobiti mladi svet za-se ter ga odgojiti v pravem katoliškem duhu. In to jim gre tudi od rok. Ravno šola je dajala

jezuitom oni velikanski vpliv, katerega je imela družba njihova v 17. in 18. stoletju po celem svetu. Velikanski vpliv pravim; ker to ni mala reč, ako ima jedna sama, tako izvrtno vrejena družba, kakor je „Družba Jezusova“, ako ima ena sama taka družba, pravim, 24 velikih in še čez 600 srednjih šol poleg mnogih nižjih učnih zavodov. Toliko so jih imeli namreč jezuitje v začetku 18. stoletja. Takih vspehov brezverci neso mogli odpustiti jezuitom. Zato so besneli framašoni in njih zavezniki s tako peklenko silo zoper družbo, besneli tako dolgo zoper to „gardo papežovo“, kakor jo imenuje D'Alambert, da so jo razpršili. Vedeli so dobro, kdo je njihov glavni nasprotnik. Vspeh je pokazal, da so prav računili. Leta 1766. je zatl Ljudevit XV. jezuitski red na Francoskem in nastavil po gimnazijah svetne profesorje. Leta 1792. pa se snide v „narodni konvet“ 700 poslancev, med katerimi je bilo nad polovico časninarjev, igralcev, advokatov, ki še niso bili po 40 let stari. Ti možje so torej hodili v gimnazije gotovo že po letu 1766. In ti prvenci nove šole glasujejo za smrt Ljudevita XVI., sina onega Ljudevita, ki je dal srednje šole svetnim učiteljem v roke.

In zakaj še dandanes ravno tako divjajo zoper jezuite? Zakaj se ne strašijo tudi pred najpodlejšimi sredstvi (priča so nam poročila dohajajoča iz Nem-

čije o agitaciji zoper jezuite), da se le znebé ali ubranijo teh najhujših svojih nasprotnikov? Zakaj planejo liberalci ondi, kjer pridejo na krmilo, navadno najpreje po jezuitih? Zato ker jim jezuitje s tem, da vzamejo mladino pod svoje varstvo in vodstvo, izpodmaknejo tla, izpodjedó tako rekoč korenino, kajti kjer so mladeniči odgojeni v njihovem duhu, ondi ni svet pripraven za liberalno seme. Ni čuda torej, da skušajo liberalni in židovski listi drug drugega prekositi v obrekovanju in psovnanju jezuitov. Listom pomagajo romani in povesti v nebrojnem številu grditi jezuitsko ime. „Calumniare audacter“ — to je njihovo geslo. In res, posrečilo se jim je precéj. Nametali so toliko blata in nesnage na sinove sv. Ignacija, da tudi mnogi trezno misleči možje in vrli katoličani, da, celó duhovniki, ne morejo spoznati bisera, ki ga ima katoliški svet v tem redu. Toda, da preidem k predmetu, katerega obeta naslov teh vrst. Jezuitska šola, to je nekaj posebnega. Kakor bi jih vlekla neka skrivna moč, tako radi pošiljajo stariši svoje otroke v šolo k jezuitom. Vse dere k njim. Morda so to le vspehi jezuitske zvitosti, s katero znajo ljudi prikleniti na-se? To bi bilo več kot čudno. Peščica ljudi da bi preslepila stariše po celi Evropi in še drugod, da jim izročé, kar imajo najdražjega na svetu, svoje otroke v varstvo? In ta prevara ne traja le 10 ali

Pravda Einspieler-Foresti.

Iz Celovca, 15. marca.

(Dalje.)

Dr. Porzer: „Ali ste zaradi politične agitacije že kako več kazni dobili?“

Einspieler: „Ne.“

Dr. Porzer: „Če bi bil gospod Einspieler res tako grozen hujskač in nemirnež, kakor piše Foresti v svojih listih, potem bi ga bila gotovo že kaka oblast prijela in kaznovala.“

Predsednik: „Ali je res, da ste rekli: „Dokler so ti nemški psi tukaj, se ne bo pelo. Vsi smo tako dobre volje, samo en par jih je takih, ki nista vredna, da ju zemlja nosi. Naj se pogrezneta, kjer stojita.“

Einspieler: „Tega nikoli nisem govoril.“

Predsednik: „Pri Ulbingovi pravdi ste pa vendar na pol priznali, da ste morda kaj takega rekli, — tako se glasi v zapisniku.“

Einspieler: „Potem se ni prav zapisalo, kar sem govoril. Jaz sem takrat le rekel, da sem morda svojo nevoljo izrazil nad nepokojneži, ne pa, da sem take besede govoril.“

Predsednik: „Zapisniki so uradni akti, katerih veljave nihče ne sme ovreči.“

Dr. Porzer: „Ali se ni pela neka pesem, katere tekst (besede) bi bila lahko natakarcica narobe razumela?“

Einspieler: „Pela se je pesem ‚Hej Slovenci‘, ki pravi na koncu: ‚Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade.‘“

Dr. Porzer: „Tedad je mogoče, da je natakarcica le te besede peti slišala.“

Zagovornik dr. Abuja prša pričo, kolikokrat je šel iz Podkloštra na volilne shode? Tudi ga prša, ali je on (Einspieler) voditelj koroških Slovencev? (Povej nam, ali si ti kralj Judov? — Op. ured.) Tudi ga prša, če on „Mir“ piše in zakaj da sprejema take članke, ki liberalcem očitajo, da so nasprotniki vere?

Einspieler: „Mislim, da na taka vprašanja nisem dolžen odgovarjati.“

Dr. Porzer: „Današnja obravnava ni zato, da bi moral g. Einspieler svojo politiko zagovarjati, ampak Foresti naj se zagovarja, zakaj je Einspielerja v listu razžalil.“

Foresti: „Einspieler naj rajši oznanuje krščansko ljubezen.“

„Predsednik: „Vi nemate nič vmes govoriti!“

Predsednik omeni, da bosta zdaj zaslišana župan Grum in notar Rainer.

Dr. Porzer: „Jaz predlagam, da ta dva ne smeta priseči, ker sta nekako sokriva, ker sta Forestiju dala tiste podatke, na katerih podlagi je pisal tožene članke. Da sta sokriva je jasno, ker je bila iz začetka tudi zoper nju tožba uložena, pa se je umaknila iz uzroka, ki semkaj ne spada.“

Dr. Abuja: „Jaz pa predlagam, da prisežeta, ker s tožbo nemata nič več opraviti; zatožba proti njima se je umaknila.“

Sodišče razsodi, da Grum in Rainer ne prisežeta.

Rainer (Forestijeva priča), notar Podkloštom, pripoveduje, da so začeli za vdovo Šojer nabirati; v ta namen se je članek sestavil na podlagi govorjenja raznih ljudi, o katerih se je mislilo, da resnico govorijo. Tudi je Foresti prosil za tako poročilo.

Predsednik prebere Rainerjevo poročilo (ki ima pa mnogo neresničnega v sebi. — Opomba vredništva.)

Rainer nadalje pripoveduje, da se je Einspieler okoli vozil zaradi agitacije, tudi ga je mnogokrat na železnici videl. (!) Trdi, da se je razpor naredil med prebivalstvom, prej so ga Slovenci prijazno pozdravljali, zdaj ga (Rajnerja) pa grdo gledajo. Da bi se bil župnik branil, Šojerja deti v sv. olje, tega sam ne vé, to je le od župana slišal. Zarad zvonjenja pa prizna, da se je zmotil, ko je Forestiju poročal, da župnik tega ni dopustil. On (Rainer) kot Celovečan ni vedel, da mrtvaški zvonček Podkloštom ni v navadi. Sicer pa pristavi, da poročila Forestiju ni zato poslal, da bi se v listu priobčilo, ampak le, da bi Foresti vedel, v kakem redu so se reči po vrsti godile.

Dr. Porzer: „Ker ste pristaš liberalne stranke, ste gotovo le to v poročilo zapisali, kar ste slišali od liberalnih pristašev.“

Rainer pritrudi.

Dr. Porzer: „Potem se je bati, da je tudi poročilo pristransko.“

Dr. Abuja: „Ali ste Forestiju pisali, da je vse to gotova resnica?“

Rainer: „Saj je tudi sam ljudi izpraševal.“

Grum (Forestijeva priča), župan Podkloštom, pové na vprašanje, kako more on dokazati, da se je župnik branil priti k umirajočemu Šojerju, da je on (župan) ljudem rekel, naj gre kdo po župnika, da se je pa na to slišal glas nekega študenta: „Saj je že nekdo tam bil, pa župnik noče priti.“ (Zakaj pa tega študenta niso za pričo pripeljali? — Opomba vred.) — Kaj je Janez Maier župniku rekel, tega on ni slišal, pa od dr. Platzerja je zvedel, da je Maier župniku rekel: „Te nesreče ste vi krivi.“ Tudi pravi, da je Einspieler veliko agitiral in malo doma bil, da je zanemarjal (?) svoje dolžnosti. Priča pravi nadalje, da je bilo „Mirovo“ poročilo o dogodkih Podkloštom neresnično, Forestijevu pa resnično, zato so on, Brugger, Henrik Maier in Avgust Maier podpisali neko izjavo, v kateri pravijo, da je v „Mirovem“ poročilu vse polno lažij, kar pa je pisala „Deutsche Allgemeine Zeitung“, da je gola resnica. Na vprašanje, kaj si on misli pri besedi „hujskanje“, odgovori, da to, če kdo okoli hodi in agitira. Zastran mrtvaškega zvončka potrudi, da tisti Podkloštom ni v navadi.

Dr. Porzer: „Kako morete Vi reči, da je bilo poročilo v „Miru“ vse zlagano? Saj sami niste bili pri tepežu pričujoči.“

Grum: „Sem pa od drugih slišal.“

Dr. Porzer: „Kdor sam ni videl, ne more ničesar pričati.“

Predsednik: „Ali je res, da ste bili že pred Einspielerjevim prihodom dve stranki Podkloštom?“

Grum: „To je res; že prej ste bili dve stranki.“

Henrik Maier (Forestijeva priča) je tudi podpisal tisto izjavo, da je v „Miru“ vse zlagano, čeravno ni bil sam priča tepeža. On pa potrudi, da ste bili že prej dve stranki Podkloštom; tudi ne more reči, da bi bil župnik posebno ščuval ali kako zdražbo naredil. To pa je zvedel od učitelja, da je župnik parkrat šolo zamudil.

Dr. Porzer: „Če niste bili zraven, kako ste mogli podpisati tisto izjavo?“

Priča molči.

Dr. Porzer: „Kolikokrat je župnik šolo zamudil?“

H. Maier: „Kake tri- ali štirikrat.“

Einspieler omeni, da on skrbno drži šolske ure; če ga pa kedaj kako nujno opravilo šoli odtegne, nadomesti tisto uro drugikrat. Zaradi agitacije pa ni še zamudil nobene šolske ure.

Janez Brugger (Forestijeva priča) izpové jako ostro in strastno zoper župnika. On pravi, da je slišal, ko je Maier župniku rekel: „Tega ste Vi krivi!“ Da se je župnik tresel, ker ga je vest pekla. Da je slišal govoriti, da župnik ni hotel priti k umirajočemu Šojerju. Da je tudi on tisto izjavo podpisal.

Predsednik: „Kako pa hočete pričati, kako se je tepež vršil, saj niste bili zraven?“

Brugger: „Izjavo smo pisali, da bi nasprotnikom usta zamašili, in ker se je stvar res tako pripovedovala, kakor je stalo v „Deutsche Allgemeine Zeitung“. Priča misli, da je bilo župnikovo hujskanje krivo tega umora. On trdi, da je župnik po vseh hišah agitiral.

Einspieler: „Povejte mi tiste hiše, po katerih sem agitiral.“ (Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. marca.

Notranje dežele.

Novi državni zbor. Posvetovanja 19 konservativnih poslancev na Dunaju imela so ta vsepeh, da se združita Hohenwartov in Liechtensteinov klub. Sedaj se deluje na to, da bi za ta klub pridobili tudi češke veleposestnike. Levičarji se že bojé, da se češki veleposestniki pridružijo Hohenwartu in liberalni listi jim svetujejo, naj osnujejo samostojni klub. Levica vé, da ne spravi zanesljive večine vkupe brez konservativnih veleposestnikov in bi zatorej konservativne veleposestnike rada odločila od desnice, kar se jej pa najbrž ne bode posrečilo. — Moravski češki poslanci posvetovali so se v Brnu o položaji. Nekateri kmetski poslanci so siliili, da moravski Čehi vstopijo v mladočeški klub, pl. Meznik in dr. Fanderlik sta pa odločno oporekala. Nazadnje so sklenili, da čakajo, da se snide deželni zbor in se bodo potem odločili, v kateri klub vstopijo.

Državnozbornske volitve so končane. V soboto so veleposestniki v Dalmaciji izvolili italijanskega kandidata grofa Marina Bondo. Treba bode

20 let, temveč celih 200, da 300 let, ker še danes so jezuitske šole prenapolnjene; in to tudi v krajih, kjer ne manjka drugih dobrih šol. Tako so šteli n. pr. leta 1860. jezuitje v Stonyhurst-u na Angleškem do 300 gojencev, dočim je najboljši ondodni katoliški zavod obiskovalo le 80 učencev. Odkod to? Ni treba ravno Salomonove modrosti, da človek spozna, kako neosnovano in do cela izmišljeno je vse pisarjenje jezuitom sovražnega slovstva. Naprava, ki se vzdrži cela tristoletja v kljub brezštevlnim napadom, pač ne more sloneti na prevari. Koliko časa se obdrži sleparija, kaže nam najbolje današnja liberalna šola. Komaj je minolo dobrih dvajset let, odkar imamo sedanje šolske „leges abominabiles“, ko že dohajajo prošnje s tisoči in tisoči podpisov na vlado, da se uvede zopet verska šola. Kako je to, da naši liberalci, ki nam slikajo redovnike vedno kot „mračnjake“, da ti prosvetljeni možje, ne morejo ljudi tako zá-se pridobiti?

Vzroka nam je iskati le v vspehih, ki jih je dosegala in jih še dosega jezuitska šola, in v sadovih, ki zoré v sedanjih učilnicah. Žalibog, da so sedanje šole edino le učilnice; zavodi, ki nimajo drugega namena, kakor da napolnijo mladini glavo z raznim potrebnim in nepotrebnim znanjem. In vendar je prvi in najvažnejši namen šole, napraviti iz otrok dobre, značajne ljudi. Šola mora v tem

oziru podpirati in nadomeščati stariše, ki imajo prvo pravico do otrok. In stariši želé in hočejo — vsi brez izjeme, tudi liberalni in brezverni, — imeti pred vsem dobre in lepo odgojene otroke, če tudi niso tako učeni. Vsak pa vé, da odgoja otroška ni končana že z desetim ali enajstim letom. Kdo bode torej pazil na one, — in teh ni malo, — ki morajo že v tej starosti zapustiti rojstveni dom ter iti med tuje, neznane ljudi, zato, ker se v domačem kraju ne morejo dalje izobraževati? Kdo drugi, kakor učitelj, kateremu so jih izročili. Koliko stori v tem, današnja srednja šola? Borno malo ali nič. Hočete li dokazov za to? Kdo gleda na to, da bi se učenec res jasno zavedal kaj je prav za prav njegov namen na svetu? Kdo si prizadeva za to, da bi vzbudil v učencu ljubezen do moralno dobrega, stud do moralno slabega? V zgodovini kažejo se mu osebe s tako brezbarveno objektivnostjo, kakor bi bile kameniti kipi, ne pa ljudje iz mesa in kosti, le s tem razločkom, da dobivajo, v kljub tej objektivnosti, osebe iz katoliške zgodovine navadno tako odurne poteze, da se človek nehoté stresse pred njimi. Iz slovstva podajajo se mu zopet razni „klasični“ proizvodi (kako zapeljivo za mladega duha, z izdelovanjem t a c i h „klasičnih“ izdelkov pridobiti si slavo, kakoršno mora sedaj sam peti tem klasikom!) brez najmanjše besedice o njih moralni vrednosti.

Če je „junak“ take „žaloigre“ prešestnik ali samomorilec, kaj more on zato, tako hoče njegov „značaj“. Kdo skrbi zato, da bi se učenci vadili ljubezni do bližnjika? Navadni vzori, ki se jim stavijo pred oči, so le mogočni kralji, modri državniki, sloviti vojskovodje, ali imenitni, zato pa tudi prevzetni modrijani govoreči s Horacijem „Odi profanum vulgus et arceo“ (sovražim prosto ljudstvo in se ga ogibljem), kakor bi na svetu ne bilo večjega, kakor so taki možje. Da bi učencu pokazala krščanske junake, ki so človeštvu koristili več, kakor vsi posvetni velikani starega in novega časa, to moderni šoli niti na misel ne pride. Dalje, kedo pazi na to, pri kakšnih ljudeh gojenec stanuje, v kaki tovaršiji, kaj bere, kod hodi? Da le znaš, kar zahteva zakon, ter da te le ne zasačijo pri kakem činu po disciplinarnem zakonu prepovedanem, pa je dobro, za drugo se nikdo ne briga. Britka ironija se morajo zdeti vsakemu pri teh razmerah lepe besede našega učnega črteža. „Der Schüler soll in dem Masse, in welchem er mehr lernt, auch besser und frömmer werden.“ Kdo skrbi še zato, da bi učenci res napredovali tudi v kreposti? Katehet? Da, katehet naj v dveh urah sezida, kar večkrat poderó drugi v petindvajsetih, v dveh urah naj popravi, kar je porušila slaba družčina, pohujšljivo berilo, morda tudi šola sama v celem tednu! (Dalje sledi.)

pa še štirih dopolnilnih volitev, ker je poslanec Eim voljen v dveh krajih in se je Staročeh dr. Dostal za poslanstvu odpovedal, dr. Poklukar in Nadkorný sta pa umrla. Pričakovati je, da se dopolnilne volitve kmalu razpišejo, ker se bode volilo na podlagi sedanjih zapisnikov volilcev.

Mladočehi. Mladočehi so obupali, da bi se kaka stranka z njimi družila in zatorej tudi spoznava, da na Dunaji ne bodo mogli veliko doseči. Zato so pa njih listi izdali parolo, da Mladočehi na Dunaji ne bodo tirali praktične, temveč le moralno politiko. Delovali bodo na to, da se merodajni dunajski krogi privadijo mladočeške „čudne družbe“, kakor so se navadili političnega življenja češkega naroda sploh in so se privadili tudi ogrski samostojnosti vzlic revoluciji. Priznati bodo morali ti krogi zahteve češkega naroda. Če tudi bode taka politika sprva nevhvaležno delo, ali imela bode neprecenljive nasledke za bodočnost. Mladočehi ne bodo izgubili potrpežljivosti. — S tem si bodo pomagali le za nekaj časa, dolgo se volilci s tako „moralno“ politiko ne bodo zadovoljili.

Rusinske šole. Naučno ministerstvo je odredilo, da se na učiteljskih v Galiciji uvede več novih rusinskih paralelk. Vlada hoče s tem ustreči mladorusinski stranki, katera se je postavila odločno na avstrijsko stališče in je tudi pokazala, da je pripravljena s Poljaki se sporazumeti.

Vnanje države.

General Mihael Fedorovič Mirkovič, prvi pomočnik načelnika ruskega generalnega štaba Obručeva, umrl je te dni. Smrt njegova je velika zguba za rusko vojsko, kajti bil je jako nadarjen mož in je posebno dobro poznal Poljsko, kjer je več let služboval. Ko bi bilo prišlo do vojne z Avstrijo ali z Nemčijo, bili bi mu izročili kako važno poveljništvo ali vodstvo generalnega štaba pri glavnem poveljniku. Pokojnik je imel sedaj 54 let in se je odlikoval že v krimski vojski in pa 1863. leta na Poljskem, pozneje je opravljal jako važne službe. Njega ne bode lahko nadomestiti.

Bismarckova kandidatura. Vodstvo narodno-liberalne stranke sicer oporeka, da bi bil Bismarck kandidat narodnih liberalcev, ali vendar trije narodnoliberalni poslanci že agtujejo zanj. Bismarck se baje sam nadeja, da bode voljen, kajti v Berlinu je kupil dve hiši, v katerih bode stanoval mej parlamentarnim zasedanjem. Po tem takem je vendar pričakovati, da se Bismarck poprime parlamentarnega delovanja.

Brunšviško prestolonasledstvo. Zadnji čas se zopet razpravlja vprašanje o brunšviškem prestolonasledstvu. Do brunšviškega prestola ima namreč pravico vojvoda Cumberlandski, kateremu pa Prusi ne puste, da bi zasel prestol, dokler se ne odpove svojim pravicam do hanoveranskega prestola. Sedaj vojvodino začasno upravlja pruski prinč Alvert. Berolinski odločilni krogi so pa baje za to, da se brunšviška vojvodina prepusti Cumberlandovim naslednikom.

Budgetna debata v italijanski zbornici končala se je ugodno za vlado. Zbornica jej je izrekla zaupnico. Iz govorov se je pa dalo pogneti, da poslanci neso z vlado zadovoljni in so mnogi glasovali za njo, ker neso hoteli še bolj zamotati sedanjega itak že težavnega položaja. Finančne razmere so tako slabe, da se vsaka stranka boji vzeti v roke državno krmilo.

Izvirni dopisi.

Z Dobrove, 18. marca. († Anton Petrič.) Se ni preteklo polnih šest let, odkar nas je leta 1885 dvanajstletica ostavila duhovno izobraževališče ljubljansko, — in že moram drugič potrtega srca srca prijeti za pero, da posvetim skromne vrstice spominu tovarišu, duhovnemu sobratu. Dne 17. marca je izdihnil v Gorici blago svojo dušo v roke Večnega čast. g. Anton Petrič, duhovnik ljubljanske škofije.

Rojen je bil pokojnik 12. novembra 1860 v Zadnikih nad Sodražico, v fari šentgregorski. Srednje šole je dovršil v Ljubljani z dobrim vspehom, vstopil leta 1881 v ljubljansko semenišče ter bil leta 1883 kot tretjeletnik še s petimi svojimi tovariši vred posvečen za semeniškega duhovnika. Od teh šestih sta tedaj že dva v večnosti.

„Fratres vigilate . . .!“ Po dovršenih semeniških študijah so ga poslali v Šmartno pri Litiji, kjer je ostal nekako dva meseca. Ko se je pa prvi kapelan čast. g. Molek povrnil iz Dola, kjer je nekaj časa prazno faro upravljal, bil je ranjki g. Anton prestavljen v Poljane pri Škofji Loki. Precej v tem kratkem času se je bil Šmarčanom jako priljubil.

Kdor je poskušal, ta vé, kaj se pravi po goratih farah službovati. Zato si jih pa tudi mnogo, mnogo pokvari zdravje. Če se ne prehlade, pa trpé na starost veliko bolečin v nogah. Tudi pokojnik je žrtva svojega poklica. Razgrel se je namreč močno, ko je hitel k bolniku, nato pa si prehitro hudo žejo z mrzlo pijačo gasil, in to mu je nakopalo hudo plučnico, s katero se je boril z veliko previdnostjo

in zdravniško pomočjo. Ali bolezen je bila hujša, močnejša, in je neusmiljeno končala pretekle dni še tako mlado življenje. Pokojnik si je izvolil za dōbo začasnega umirovljenja bivališče v Poljanah, kjer je pri ondotnem čast. župniku Jerneju Ramovšu imel dobro zavetje in postrežbo.

Iskal je pa pokojnik zdravja po raznih zdraviliščih: na Slatini, v Radgoni, v Gorici. Imel sem pred kakim poldrugim letom še trdno upanje, da okreva. Tudi sam mi je od časa do časa izrazil nado, da še okreva, a vselej pa tudi pristavil: „Fiat voluntas Dei!“ — „Volja božja naj se zgodi!“

Bil je pokojnik zelo blaga duša in vsakemu priljubljen, goreč in pobožen duhovnik. Prejel je od Stvarnika raznih darov. A omenim samo jednega, ki je bolj redek. Pokojnik je bil izvrsten pevec-tenorist. Kakor godba človeka nedolžno kratkočasi, tako tudi srce blaži. Še kot dijak je rad povzdigoval čast božjo pri cerkvenih slovesnostih, pa tudi v pošteni družbi zapél.

Imel je posebno čist, angeljsko milodoneč tenor, kakoršen je le redek. Bil je naraven in ne prisiljen. Še sedaj govore Sodražanje: „Takah pevcev, takih študentov ne bo več, kakor ste takrat bili!“ Reklo se mi je večkrat, da tudi v semenišču že od časa „Klinarjev“ ni bilo tako lepo vbranega petja, kakor je bilo tista leta, ko je bil ranjki Anton v semenišču. Zato ga je pa tudi, — postavim, na primice, — vse hotelo imeti, s čimur je rad postregel. Ni pa bil na svoj glas ošaben, kakor se to tako rado zlasti pri tenoristih zgodi.

Dragi sobrat! Kolikokrat sva mило popevala skupaj:

„Oj kak grenek tužen je ločitve britki čas!
Oj kak mило resno pōje struna zadnji glas!“

Vsako leto došlo mi je vsaj ob godu za gotovo pismice iz Tvoje roke. A letos — je izostalo. Slutil sem precej, da Ti je morala desnica opešati. Prepevaj, blaga duša, sedaj v družbi angeljskih korov Trojedinemu v Slavo. Truplo Tvoje pa naj sladko odpočije od zemskega trpljenja. Vsem prijateljem, zlasti pa sošolcem — deseterici — bodi v gorečo molitev priporočen!

„Solza vid zaliva, umira srce trepajoče,
Sreče stanovitne tu nam najti ni mogoče.“

A. L.

S Krasa, 16. marca.* (Raznoterosti.) Gotovo so se vsi Slovenci nad nami Goričani pohujšali, čitajoč o boji za državnozborske volitve. Pa pustimo to, naj se duhovi zopet pomiré. Tudi vihar je včasih dober in zdrav, ker očisti zrak. V bodočnosti bomo videli, kdo je zadel pravo. Napačna pa je trditev v „Corriere di Gorizia“ od 7. marca, številka 29, češ, akoravno ni on naklonjen dr. Gregorčiču („Corriere“, saj se poznamo!), da so ga Slovenci le za to izvolili, ker je bolj liberalen, kakor dr. vit. Tonkli. Ravno tako je menda tudi napačna njegova trditev, češ, da je razglasil (kje in kdaj?) svojim volilcem, kakor profesor Spinčič (tudi duhoven) v Istri, da ne bode on podpiral postave za konfesijonelno šolo . . . in da zato so ga podpirali učitelji, ki se ne veselé konfesijonelne šole. Vidi se, da je „Corriere“ slovenščine popolnoma nevešč s svojimi sotrudniki in sotrudnico židinjno vred, kar mu v solnčni Gorici pač ne služi v nobeno čast. — Prepričani smo pa, da bode dr. Gregorčič že kot čist duhovski značaj z vso svojo zgovornostjo o priliki podpiral konfesijonelno šolo in da gospodom učiteljem rišejo slovenski liberalci tisto le preveč kot prazen „bavbav“, kakor je tudi že „Slovenec“ dokazal. Naj tedaj goriški domoljubi ene in druge stranke odsihmal složno delajo v društvu „Slogi“, da ne bode to ime „nonsens“!

Knez Egon Hohenlohe je vzglednih katoliških starišev sin iz Devina, zato se je pač čuditi, kako se more ta plemenitaš dati kandidirati v „neplemenitem“ židovsko-liberalnem listu, kakoršen je ves „Corriere“ od pete do temena. Da dela s tem „Corrieru“ nezasluzeno čast, je umevno, a nikakor pa ne dela s tem časti sebi in dobrim svojim vzorno katoliškim plemenitim starišem. Bolj bi služil knez Egon tradicijam svojega plemenitega pokolenja, ko bi se držal strogo katoliške „Eccove“ stranke, ki spoštuje in čišla katoliško mislečo aristokracijo, kakor pa liberalnega „Corriera“, ki vse, kar se zove katoliško, v blato tepta, in ki aristokracijo le v toliko ceni, kolikor ona pristoji njegovi stranki. Kako ludoben in protiversk je „Corriere“ s svojimi somišljeniki, je tudi razvidno iz gori omenjene številke. V

*) Zaradi pomanjkanja prostora zaostalo; tudi smo mnogo črtali iz umevnih vzrokov. Op. vred.

tej popisuje neki dvoboj, ki se je imel nedavno vršiti ob laško-švicarski meji, ali tu zabranjen zopet ob avstrijsko-italijanski meji pri Palmanovi, med nekimi polkovnimi zdravnikom Maroccom in grofom Montico, Videmčanom. Ali carinski nadzornik s stražami ga je tudi tukaj zabranil, vzešši jima orožje. Tretjič se jima pa vendar le posreči, da sta se bila v dvoboju ob naši meji med Korminom in Sv. Ivanom pri Manzanu 6. t. m. Dvoboj je trajal 22 minut. Zdravnik M. je dobil 2 ali 3 lahke rane, grof M. pa je vboden v trebuh, da je moral prenehati od dvoboja. Ranjenca so prenesli v Videm k njegovi družini. (Kako se je morala njegova družina tega veseliti, tega ne pové „Corriere!“) Pravi pa, da rana ni smrtna in da bo grof ozdravel. Namesto da bi list grajal to pagansko šego dvoboja, pa veselo pripoveduje, kako pogumno in viteško (!) sta se borila! — Ne bom tu razlagal, zakaj krščanstvo prepoveduje to pagansko šego krvavega dvoboja; saj je v delegacijah pokojni profesor Greuter dovolj vsestransko bičal dvoboj sploh, in posebno med častniki; kajti podčastniki in prostaki nimajo pravice do dvoboja. Rečem le, da človeško življenje je najpred Stvarnikovo, potem človeške družbe ali države in sledjič rodbine, za katero ima oče dolžnost skrbeti; in človek že po pameti lahko sodi, da ni to „viteško“, ako se kaže sužnja najnižjih strasti svojega napuha, srda in grozovitosti, s katerimi méni se nasititi v dvoboju, bodisi že, da zmaga ali paše! Tak človek tepta vso pravost z nogami, ker postavi vrtoglavno načelo, da tiči čast na osti meča ali v samokresovi svinčenki! — Ta protikrščanski častnik izbaja po trikrat na teden, — žalostno znamenje, da so naši sodeželani že zelo okuženi po nepravni načelih, katera oznanuje ta brezstuden list. Kogar hvali ta list, gotovo ni vreden hvale, kogar pa graja, je gotovo vreden hvale. Tako graja z ostrimi besedami konservativnega kandidata grofa Alfreda Coroninija kot zastopnika „steklo-konservativnih načel“! Strahovito se je jezil nad izvolitvijo prošta Jordana, ki se ima le slovenskim (17) glasovom zahvaliti za državnozborski mandat, akoravno je nasprotni kandidat dr. Lovisoni potrosil več tisočev za agitacijo, pa zaman! Kako mora „Corriere“ zdaj še le žolč vreti, ko je zmagal „nečloveški“ **) grof Coronini, lahko si mislite! Tudi mnogo poštenih veleposestnikov (40) Lahov se ni oziralo na priporočilo zloglasnega „Corriera“ ter so volili solidarno s slovenskimi, kar jim služi v čast! Ubogemu „Corrieru“ so letos izpodleteli vsi „volilni manevri“. Pa nič ne pomaga! Da je „Corriere“ ob enem ne le brezverskega, ampak tudi irredentovskega mišljenja, je razvidno tudi iz istega lista, v katerem obžalujejo nekateri prijatelji smrt tistega Antona Tabaja, o katerega skrivnostnem begu iz goriške ječe sem „Slovenec“ ob svojem času (1878) poročal, ki je bil v preiskavi radi političnega rovanja. Umrl je ta begun, arhitekt-irredentovec-framason, v Milanu 5. t. m. ter je bil civilno pokopan in 7. t. m. sežgan na tamošnjem pokopališču, kar je „Corrieru“ in njegovim prijateljem, ki so s svojimi prismojenimi možgani posebno navdušeni za sežiganje mrličev, še prav posebno ugajalo!

Po Goriškem slavnoznani slikar Avg. Šlegelj, ki je lansko leto potoval v argentinsko republiko, vrnil se je po tamošnjem polletnem bivanju na svoj dom v Šturije pri Ajdovščini. Mladeneč je zelo nadarjen slikar, kar je že pokazal s svojimi freskoslikarijami v cerkvi sv. Jakoba v Štjaku na Krasu, z enakimi pri sv. Luciji v Tolminu in drugimi lepimi svetimi slikami. Umetnik je vsega priporočila vreden, ker je domačin, izobražen domoljub in vzgleden katoličan. Vrnil se je zato, ker so tam gosti državni prevrati in tudi tamošnji papirnati denar nima skoraj nobene vrednosti. Javna varnost je tudi na slabem glasu, ker tje dohajajo iz Evrope mnogi izseljenci, ki so pobegnili pred roko pravice ter tam živé kot pustolovci. Torej zopet, ne v Ameriko! — Po Krasu in Vipavskem so trte letos močno trpele od zime; v nekaterih odsojnih vinogradih so s celoma pomrle, zlasti v onih od peronospere prizadetih, tako da ubogi kmetovalec ne more upati niti srednje letine, ako bi tudi vse šlo po godu. Na take nezgode naj bi državni poslanci obračali svojo skrb v državnem zboru, da ne bo ubogi kmetovalec popolnoma ob tla, marveč da se temu zvestemu steburu države pomaga na noge.

Zopet sta nam odšla dva vrla moža-duhovnika v boljši svet, kakor je „Slovenec“ že poročal, nam-

**) Tako ga imenuje „Neue Freie Presse“ in za njo „Corriere“. — Par nobile fratrum! Pis.

reč vodja deškega semenišča msgr. Josip Marušič (v 68. letu svoje starosti), in njegov prednik, tudi profesor in vodja v semenišču, Andrej Razpet (pa v 70. letu), potem v frančiškanski red vstopivši, pater Teofil imenovan; učen, delaven redovnik, priljubljen zaradi svoje ponižnosti in resnične pobožnosti vsem, ki so ga poznali. Večna luč naj jima sveti!

Dnevne novice.

(Ljubljanski občinski svet) ima jutri, dne 24. t. m., ob 6. uri zvečer sejo. Na dnevnem redu so oznanila predsedstva in finančnega odseka poročila o mestnem proračunu za 1891. leto.

(Posvet desniških državnih poslancev na Dunaju.) Poročalo se nam je že z Dunaja o sklepu shoda nekaterih državnih poslancev bivšega Hohenwartovega in Liechtensteinovega kluba, ki se je vršil dne 21. t. m. Danes poročajo nedeljski listi razne podrobnosti o tem shodu. Predsedoval je posvetovanju poslanec Fuchs in med drugimi so se vdeležili shoda: Kathrein, Gasser, Salvadori s Tirolskega; Zehetmayer, Wenger, Doblhammer, dr. Ebenhoch z Gornje Avstrijskega; Hagendorfer, Kaltenecker, Vošnjak in Morsey s Štajarskega; Oberndorfer z Dolenje Avstrijskega; grof Alfred Coronini iz Gorice, Hohenwart in Klun s Kranjskega in šentpolitski poslanec Jax. O razpravah in njih vspehu se je izdala nastopna objava: „Večje število konservativnih poslancev sešlo se je danes k pripravljavnemu posvetu, pri katerem se je pokazalo popolno soglasje v nazorih, tako, da se sme z gotovostjo pričakovati njih skupno postopanje v državnem zboru.“ Posvetovanje je trajalo tri ure. Vsi sklepi so se izvršili soglasno in poslanci so se razšli v najboljših nadah. Sklep te seje priča, da hočejo nasproti solidarnemu postopanju nemških liberalcev tudi konservativci združiti svoje moči, ker je upati, da se klubu Hohenwartovemu in Liechtensteinovemu pridružijo tudi konservativni veleposestniki, moravski Staročehi in krščansko-socialna stranka v državnem zboru; ta zveza bi štela nekako 80 do 90 poslancev in bila protipeza združeni nemški levici.

(Trgovske zbornice in obrtniki.) Znano je, da je nekdanja nemško-liberalna vlada osnovala trgovsko-obrtno zbornice ne toliko zato, da bi varovala koristi trgovcev in obrtnikov, pač pa zato, da bi si z umetnim volilnim redom tudi v trgovinskih zbornicah ohranila za vse čase nekaj popolno zanesljivih glasov za državni zbor. — Kako da skrbé trgovsko-obrtno zbornice za obrtnika, pokazala je trgovska zbornica na Gorenjem Avstrijskem, kjer imajo liberalci večino. Izjaviti se je namreč imela, ali je dovoljeno trgovcem s čevlji jemati mero ali ne. Vsakemu je namreč znano, ako bodo trgovci, ki se tega rokodelstva niso učili, imeli pravico mero jemati, da bo s tem čevljarjem zadan smrtni udarec. Imenovana zbornica pa, ki bi imela skrbeti za blagor rokodelcev, sklicala se je ob tej priliki na odlok najvišjega upravnega sodišča, vsled katerega imajo konfekcionarji na škodo krojačem pravico jemati mero, ter s tem nekako potrdila, da imajo tudi trgovci s čevlji to pravico. — Ta vzgled pa nam zopet kaže, kako nasprotna je nemško-liberalna stranka blagostanju obrtnikov in kako pomanjkljiv je novi obrtni zakon, ki dovoljuje take ukrepe.

(Katoliški shod na Štajarskem) o katerem smo poročali, da je bil preložen na poznejši čas, vršil se bo dne 2., 3. in 4. junija t. l. v Gradcu.

(Umrl) je včeraj zjutraj ob 1/10. uro po kratki, mučni bolezni č. gosp. Anton Tramé, kurat v Šent-Petru na Notranjskem. V soboto je bil previden s sv. zakramenti za umirajoče. Trudil se je do zadnjega; še v četrtek na praznik sv. Jožefa je maševal, dasi le z veliko težavo. Rajni je bil rojen l. 1846. v Škocijanu na Dolenjskem in v mašnika posvečen l. 1871. Pogreb bo jutri, 24. marca ob 1/10. uri dopoldne. Bog daj večni mir in pokoj vzglednemu dušnemu pastirju in vrlému domoljubu!

(Čestitanje.) Včeraj dopoldne se je poklonilo učiteljsko oboje obeh tukajšnjih c. kr. učiteljskih in ž njima združenih vadnic svojemu ravnatelju, gosp. Blažu Hrovathu ter mu izreklo odkrito in udano čestitanje povodom njegovega imenovanja za šolskega svetovalca.

(Domača obrt.) Knjigovez g. J. Bonač je izdelal jako krasne platnice za ilustrovani leposlovní in znanstveni list „Dom in Svet“, katerega urejuje g. dr. France Lampé. Imeli smo v rokah

štiri izdelke različnih barv in reči smemo, da krasnejših platnic ni izdelal še noben slovenski knjigovez. Akoravno plošče in lepo trpežno platno g. Bonača veliko stanejo, je cena 70 kr. za komad primerno nizka; z vezavo vred stanejo platnice 1 gl. 20 kr. Priporočamo torej domačega obrtnika delo, ki bo krasilo vsak salon.

(Premeščen) je na svojo prošnjo znani umetnik na citrah, poštni oficijal gosp. Alojzij Vavpotič iz Celja na Dunaj.

(Nesreča na morju.) Iz Gibraltara se poroča dne 18. t. m.: Angleška ladija „Utopia“, ki je prišla iz Trsta in peljala nad 700 izseljencev v Novi Jork, ustavila se je med potjo v Gibraltarju, kjer je stala tudi angleška oklopnica „Anson“. Močan vihar vrže „Utopio“ ob pleče oklopnice „Ansona“, katere konec je prodrl tanke železne plošče „Utopie“, da je skozi trideset čevljev veliko luknjo udrila voda v ladjo. V petih minutah se je „Utopia“ začela potapljati. Vojne ladije so hitro spustile v morje rešilne čolne in z električno lučjo razsvetlile kraj nesreče, da bi rešili potnike, ki so klicali na pomoč. Vsled groznega viharja pa se čolni niso mogli približati ter so le one rešili, ki so poskakali v morje. Ljudje so se na življenje in smrt borili z besnimi valovi. V dvajsetih minutah se je pogreznil v valovih prednji del ladije; kdor ni skočil v morje ali se rešil na jadra, bil je zgubljen. Od 60 mornarjev so jih rešili le 24, od 880 potnikov le 292, 538 pa jih je utonilo. Več moških, ženskih in otroških trupel je morje splavilo na špansko obrežje. Med utopljeni je, kakor poročajo listi, več Avstrijcev, med temi tudi dva Kranjca, jeden z Notranjskega, drugi z Dolenjskega.

(Duhovniške premembe na slovenskem Koroškem.) Čast. g. Dragotin Rous, kapelan v Hodišah, pride za provizorja v Podljabelj; čast. g. Josip Fugger, kapelan v Grabštajnu, za provizorja v Lipaljo Vas; čast. g. Štefan Laznik, provizor v Malocirknem, dobil je župnijo Šentvid v Podjurski dolini. —rn.

(Duhovniške premembe v lavantijski škofiji.) Premeščen je čast. g. Anton Aškerc od sv. Lovrenca na Goriškem v Vitanje; čast. gosp. Fr. Kakuška od sv. Kunigunde v Rečico; čast. g. Anton Kolar iz Vitanja v Marenberg; čast. gosp. Josip Zagajšek iz Marenberga za družega kapelana k predmestni župniji sv. Magdalene v Mariboru; čast. gosp. Jakob Očgerl, provizor pri sv. Tomažu, je zopet nameščen pri sv. Lovrencu.

Telegrami.

Budimpešta, 21. marca. Melhior Farkaš je obsojen na pet, sokrivca Szobovics in Püspöky na 4 1/2, ženska Telkessy na dve leti ječe.

Rim, 21. marca. Katoliški listi so objavili papežev breve na voditelje nemškega centra, v katerem papež hvali delovanje Windthorstovo in prigovarja centru, naj složno deluje v blagor domovine in cerkve.

Bukarešt, 23. marca. Pri včerajšnji dopolnilni volitvi v senat so se konservativci zdržali glasovanja. Izvoljen je bil liberalec Demeter Bratiano.

London, 23. marca. „Standardu“ se poroča iz Sofije, da je srbska vlada pretrgala obravnave z Bolgarijo o vravnavi meje, češ, da hoče nova vlada pregledati navodila, katera je prejšnja vlada dala zastopnikom.

Buenos Ayres, 23. marca. Iz Chila se poroča, da vstaši bombardujejo Antofogasto.

Piccoli-jeva tinktura za želodec je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300-49)

Tujci.

21. marca.

Pri **Mateu**: Egli, inženir; Frisch, potovalec; Feldner, Heller, Meyer, Reinhard, Almoslino, Schacherl, trgovci; gđ. Scheger, Feldman, z Dunaja. — Janka, Leskovic in Kump iz Kočevja. — Spilman, potovalec, iz Novega Mesta. — Brenner, vinotržec; Radinger, iz Varaždina. — Weuman iz Počuha. — Scheidenberger iz Rablja. — Plantan iz Radovljice. — Langhof pl. Reichwald, podpolkovnikova soproga, iz Grada. — Cora, poštni komisar, iz Trsta. — Paul, lekarnar, z Gornjeavstrijskega. — Beer, potovalec, iz Vsetina. — Čerych, tovarnar, iz Mitrovice.

Pri **Stona**: Sturzeis, Singer, Galic, Gottlieb, Sinek, trgovci; Grünwald, Löb, Mattern, potovalec; Fuchs, vinotržec; Büchler, z Dunaja. — Agtar, trgovec; Grünner, iz Grada. — Jenč, nadinženir artl., iz Pulja. — Vogler, trgovec, iz Istre. Wakony iz Litije. — Wolrab, tovarnar, iz Prage. — Vido iz Trsta. — Altmann iz Budimpešte. — Geiger, davčni nadzornik, s soprogo, s Krškega. — Simonich, trgovec, z Reke. — dr. Wallner, polkovni zdravnik, iz Bruka ob Muri. — Grundner iz Trsta.

Umrlj so:

18. marca. Jakob Cotman, krojač, 21 let, Ulice na Grad št. 12, jetika. — Gašper Bizjak, mestni ubog, 77 let, Karlovska cesta 7, gangraena senilis.

19. marca. Viktor Oražem, pleskarjev sin, 3 1/2 leta, sv. Petra cesta 35, božjast. — Alojzija Barl, šivilja, 41 let, Florijanske ulice 32, jetika.

20. marca. Katarina Ljubič, delavka, 19 let, Hradskega vas 20, jetika.

V bolnišnici:

17. marca. Franc Lapajne, gostačev sin, 14 let, jetika.

18. marca. Franc Gostinčar, čevljar, 43 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplotna po Celsiusu			
21	7. u. zjut.	724.6	3.4	sl. svzh.	oblačno	2.20
	2. u. pop.	720.9	6.0	sl. zapad	dež	dež
	9. u. zveč.	721.0	5.6	"	"	"
22	7. u. zjut.	724.0	3.6	sl. zapad	oblačno	6.30
	2. u. pop.	726.2	1.4	zm. svzh.	"	dež
	9. u. zveč.	727.6	0.2	"	"	sneg

Srednja temperatura obeh dni 5.0°, in 1.7°, oziroma za 0.9° nad in 2.6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafirano poročilo.)

23. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	glid	85	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	92	"	95	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	111	"	25	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	"	"
Akcije avstr.-ogerske banke	983	"	"	"
Kreditne akcije	311	"	25	"
London	115	"	30	"
Srebro	"	"	"	"
Francoski napoleonid.	9	"	14	"
Cesarski cekini	5	"	42	"
Nemške marke	56	"	62 1/2	"

Zahvala.

Slavna posojilnica v Logateci podarila je ljudskima šolama v Dolenjem in Gorenjem Logatecu v nakup učnih pripomočkov znesek 46 glid. 15 kr., za kar se najtopleje zahvaljujeta

vodstvi ljudskih šol v Dolenjem in Gorenjem Logatecu.

Kmetovalec, poseben prijatelj živinoreje in sadjereje, oženjen, (3-3)

išče službe

kot **veliki hlapec** ali **oskrbnik** na kaki veliki kmetiji. — Več pové upravništvo.

Dobro ohranjene
KOPIJICE
so na prodaj
po primerni ceni.
Francišksanski samostan v Novem Mestu.
(5-3)

Sargove glicerinske specialitete.

Odkar sta izumila glicerinske specialitete **F. A. Sarg** in **Karol Sarg**, rabi jih njeno **Velicavstvo cesarica** in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specialitete priporočajo: **prof. baron Liebig**, **prof. pl. Hebra**, **pl. Zeissl**, **cesarski svetnik pl. Scherzer** itd. itd., **dvorna zobozdravnika Thomas** na Dunaji in **Meister** v Gothi itd.

Glicerinsko milo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koške 60 kr.
Medeno glicerinsko milo v zavitku po 3 koške 60 "
Tekoče glicerinsko milo v steklenici 65 "

(Najboljše sredstvo za razkave nože in nečisto polt.)
Glicerinska ustna krema v steklenici 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lisajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerinsko milo v zavitku po 3 koške 1.20

KALODONT, glicerinska zobna krema po 30 "
(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah. (24)